

Az aprófalvak társadalmi-gazdasági differenciáltsága Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Józsa Klára, V. évf., SZTE TTK

Témavezető: **Dr. Bajmócy Péter** egyetemi adjunktus
SZTE Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék

Az aprófalvak eloszlása jelentős különbségeket mutat az országon belül. Számuk főleg a nyugat-és dél-dunántúli területeken magas, az alföldi megyéket tekintve egyedül Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében számottevő. Az 500 főnél nem népesebb települések elsősorban a Csengeri, Fehérgyarmati és Vásárosnaményi kistérségben vannak jelen nagyobb számban, különösen az ukrán és román határhoz közeli területeken.

Az aprófalvak társadalmi-gazdasági problémáival számos korábbi tanulmány foglalkozott, az elmúlt időszakban nem egy erősödő differenciálódást állapított meg az aprófalvas településállományunkon belül. E differenciálódás fő mozgatóerejének a földrajzi fekvés bizonyult, így érdekesnek tűnt annak a kérdéskörnek a vizsgálata, hogy egy szűkebb térségen, egy megyén belül a differenciálódás, avagy a homogenitás jellemzi inkább az aprófalvakat. Dolgozatomban erre kerestem a választ a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye példáján keresztül.

Az aprófalvak társadalomföldrajzi vizsgálatához elengedhetetlen alapot nyújtanak a rendelkezésre álló statisztikai adatok, melyek segítségével lehetőség nyílt a települések közti eltérések bemutatására. Dolgozatomban elsősorban e differenciáltság ismertetésére törekedtem. Az aprófalvak jellemzésére a következő hat mutatócsoport 26 mutatóját használtam fel: népességszám, korszerkezet, gazdaság, életminőség, közlekedés, idegenforgalom. A települések mutatónkénti, mutatócsoportonkénti elemzésén túl statisztikai eljárások során tettem összehasonlíthatóvá a különböző dimenziójú mutatókat, majd a kapott értékeket felhasználva clusteranalízissel készítettem el a szabolcsi aprófalvak tipizálását.

Eredményeimet korábbi falutipizálásokkal, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei aprófalvak társadalmi-gazdasági adatait pedig a megye összes községének, illetve az ország összes aprófalvának megfelelő mutatóival hasonlítottam össze. A statisztikai adatelemzést a vizsgált települések önkormányzatainál végezett kérdőíves felméréssel, illetve az általam legjellemzőbbnek vélt társadalmi-gazdasági folyamatait fényképes dokumentációval is alátámasztottam.